

B.A. S.Y. (CBCS Pattern) Semester-IV
BA12B-2 - Marathi Literature

P. Pages : 2

Time : Three Hours

GUG/W/24/12066(S)

Max. Marks : 80

1. केशवसुतांनी 'मजुरावर उपासमारीची पाळी' या कवितेतून समतेच्या मूल्यावर आधारित साम्यवादी तत्त्वज्ञान कसे सांगितले आहे? ते स्पष्ट करा. 16
- किंवा**
- विठ्ठल वाघांनी 'खापराचे दिवे' या कवितेतून कृषी संस्कृतीशी एकरूप झालेल्या शेतकऱ्यांच्या अपार कष्टाचे, दयनीय परिस्थितीचे विदारक दर्शन कसे घडविले आहे?
2. भुजंग मेश्राम यांच्या 'गोंदण' या कवितेचे रसग्रहण करा. 16
- किंवा**
- हेमंत दिवटे यांच्या 'चित्र' या कवितेतून जागतिकीकरणाचे स्वरूप कसे व्यक्त झाले आहे?
3. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील काव्यपंक्तीचे संदर्भासह अर्थ स्पष्ट करा. 16
- गट-'अ'**
- क) जुने जाउ द्या मरणालागुनि;
जाळुनि किंवा पुरूनी टाका,
सडत न एक्या ठायी ठाका;
सावध! ऐका पुढल्या हाका;
खांद्यास चला खांदा भिडवुनि.
- ख) सूर्ये डुबला अगासी दिसे रातची चांदणी
काय राहेते कोनाच बाई अंदलोक पानी?
लोकं म्हणतात म्हणो लाज सरम इकली
तोंडा सुटतेच पानी चिच पाहून पकली.
- ग) कान लावता तुझ्या गर्भार कुशीला
मला सागराची गाज ऐकू येते.
तप्त देहातून उसळणारी रक्तलाट
शेवाळात दुश्या देणारा पेरता सुरुंग
विश्वदर्शनाला आसुसला आहे.
- घ) गावात विखुरलेल्या बायाबापड्या
लख्ख करून आपलं हसू
गोळा होतात
एकाच मांडवाखाली.
आपला खांब गच्च धरून
त्या वाळवणं करतात
आल्यागेल्या क्षणांची.

किंवा

गट-‘आ’

- च) फुलली असेल तुझ्या परी,
बागेंतली बकुलावली;
वाळूंत निझीर-बासरी;
किती गोड ऊब महितली!
- छ) तो बेटे-
आता आदमी झाला सस्ता-बकरा म्हाग झाला
जिंदगीमध्ये पोरा, पुरा अंधेर आला.
आनि सब्दाला;
जगवेल असा कोन हाये दिलवाला
सबको पैसेने खा डाला.
- ज) ढोल म्हणजे जंगलाची प्रार्थना,
दारू म्हणजे कुलाचार,
कर्ज म्हणजे निसर्ग,
निसर्गाला बदलायचं म्हणजे किती मोठं पाप?
- झ) तू समुद्र पार करून जातेस गुजगोष्टींचा
तर तुझ्या संवादाची वाळू
माझ्या स्वप्नांना गच्च गच्च चिकटलेली
तू गुदगुल्या करतेस स्वप्नांना

4. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

16

गट-‘क’

- त) ‘दणकट दंडस्नायू जैसे’ या कवितेतून बा. सी. मर्ढेकरांनी श्रमिकांचे वर्णन कसे केले आहे?
- थ) तुम्ही प्रकाशाचे पुंजके व्हा! असे दया पवार का म्हणतात?
- द) अभिरूची भिन्नतेची कारणे सांगा.
- ध) नियामक सिध्दांताचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

गट-‘ख’

- प) कार्ल मार्क्सची आणि कवीची पहिली भेट कशी झाली?
- फ) ‘बाई’ या कवितेचा भावार्थ उलगडून दाखवा.
- ब) सांस्कृतिक पर्यावरण आणि अभिरूची यांचा संबंध स्पष्ट करा.
- भ) ‘कादंबरी’ या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

5. पुढील सर्व प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

16

- 1) ‘नवा शिपाई’ या कवितेचा आशय स्पष्ट करा.
- 2) ‘नाही कोणी का कुणाचा’ या कवितेची मध्यवर्ती कल्पना स्पष्ट करा.
- 3) साहित्यिक अभिरूची म्हणजे काय?
- 4) वर्गीकरणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
